

هدایتگران راه نور

زندگانی باقرالعلوم
حضرت محمد بن علی علیه السلام

آیت الله سید محمد تقی مدّری

مترجم: محمد صادق شریعت

چاپ اول

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه ناشر

سخن گفتن پیرامون ائمه اطهار علیهم السلام سخت است.

در گذر تاریخ انسانهای فراوانی می یابیم که بر آستانه راه این انوار الهی ایستاده اند و می خواهند بگونه ای به آنها نزدیک شوند تا از سرچشمه معرفت آنها بهره مند گردند.

هیچ جای شگفتی نیست، زیرا ائمه معصومین علیهم السلام افسانه یا اسطوره های تاریخی نمی باشند بلکه، آنها راه روشنی هستند که رودی را در دل امت جاری ساخته اند که با گذشت قرن ها از شهادت و رحلت این بزرگواران پیروان شان آنها را از یاد نبرده اند.

پس یاد این بزرگواران سخنی است که هرگز از آن خسته نمی شویم و مدرسه ای است که هرگز نمی توان آنرا ترک نمود.

از این رو مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی مدنی رحمته الله (حفظه الله) سال ها قبل مبادرت به نگارش یک سلسله ۱۴ جلدی تحت عنوان (قدوة واسوة) نمودند که کتاب حاضر (زندگانی باقر العلوم امام محمد باقر علیه السلام) هفتمین شماره از سلسله فوق می باشد که بارها به زبان عربی چاپ گردیده است.

با توجه به سبک نگارش و سلیس بودن آن، این مجموعه توسط ناشرین مختلف از جمله انصارالحسین علیه السلام، بقیع، و محبان الحسین علیه السلام تحت عنوان (هدایتگران راه نور) ترجمه و چاپ گردیده است.

از خداوند متعال می‌خواهیم که در راه نشر معارف اسلامی موفقمان بدارد.

انتشارات یاسین نور

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله، و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

در آغاز گفتگو درباره امام محمد باقر علیه السلام لازم است که به دوشیوه متفاوت در ارزیابی زندگی ائمه و سیره استوار آنان اشاره کنیم.

عده ای هستند که زندگی امامان معصوم را با مقیاس سیاست و نهایت نقشی را که آنان در این عرصه برعهده داشته اند، ارزیابی می کنند ایشان حتی عبادت و دانشها و اخلاق ائمه را با عینک سیاسی می نگرند.

در این میان اغلب مورخان را نیز در این عهد، می بینیم زندگی آنان را فقط در چهار چوب تنگ فردیت محدود می کنند و حتی آن را از سیاق زمانی خود نیز جدا می سازند.

در میان این دو شیوه، روش میانه ای وجود دارد که زندگی ائمه را آکنده از پرتو افشانی های فردی می داند که از مرزهای زمانی و مکانی فراتر رفته است و آن را دارای چنان گستره باز سیاسی قلمداد می کند که با شرایط تاریخی مخصوص به خود، هماهنگ و سازگار است.

آری، اذمه نمونه‌های والای انسانیت هستند. همواره شمار مردان سیاستمدار نسبت به دیگر مردمان، بسیار اندک و ناچیز است. بنابر این درست نیست که هر یک از نمونه‌های کامل بشری در قله حکومت باشند تا رفتار و کردار آنان تنها روشنگر راه حکام دیگری نظیر خود باشد. بلکه منطقی و معقول آن است که آنها در تمام سطوح اجتماعی، افرادی نمونه و الگو باشند تا حجت خدا بر مردم با شدت و کمال تمام گردد!

اگر قرار بود که تمام آنها در رأس حکومت باشند، البته مردم می‌گفتند که شیوه و عملکرد آنان تنها مخصوص صاحبان قدرت و حکومت است و به ما ربطی ندارد که در کار حکام دخالت کنیم؟!

علاوه بر این برخی از مردم همواره می‌کوشیده‌اند از پیروی کردن از پیامبران و امامان سربتایند و آنها را به این بهانه که آنان بشر نبوده‌اند و در نتیجه نمی‌توان از هدایت آنان بهره‌مند شد و یا اینکه هیچ یک از ما نمی‌توانیم در قالب فرشته درآییم! تمام فشارها و شکنجه‌هایی که بر پیامبران و امامان روا شد و زندانها و آزارها و دربردها و زرها و حتی کشتارها و اسارتها و بدنام کردن آنان همه دلیل بر آن است که ایشان نیز انسانهایی مایوده‌اند که تنها با گرفتن وحی و اراده و تمسک به حبیل الله از ما تمایز گشته‌اند. خداوند در این باره پیغمبر خود می‌فرماید:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ ۚ﴾

«بگو همانا من بشری همانند شما هستم که بر من وحی می‌شود همانا معبودتان

خدایی است یگانه.»

و نیز می‌فرماید: پیامبران به مردم گفتند:

﴿إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا

أَنْ تَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

«ماجرای بشری همانند شما نیستیم لکن خداوند بر هر کس از بندگان که خواهد منت نهد و مارا نیست که معجزه‌ای آوریم مگر با اذن خدا، و مؤمنان باید بر خداوند توکل کنند.»

شاید همین که خداوند می‌دهد اولیایش در معرض شکنجه‌ها و آزارها قرار گیرند، بدان جهت باشد که از یک سو مردم آنان را تا مرز خدایی بالا نبرند و خود سقوط کنند و از سوی دیگر به خاطر این فشارها و سختی‌هایی که متحمل می‌شوند، بر درجات آنان در پیشگاهش بیفزاید، از طرفی هم به مردم ساده لوح بنه‌ماند که از ترس شکنجه و فشار و فرار از آن دست از دین نشویند.

اینک زمانی به نوشتن درباره زندگی پنجمین پیشوای شیعه و هفتمین الگوی والای معصوم (ع) می‌پردازم که کنار مرقد زینب بزرگ بانوی جهان اسلام، در شام مسکن گزیده‌ام و از خداوند می‌خواهم نور هدایت امام باقر (ع) را بر ما تمام کند و ما را از پایدارترین پیروان آن حضرت و نیک فرجام‌ترینشان قرار دهد!

أَنَّهُ وَلِيُّ الْغَوَّابِ

محمد تقی مدرسی